

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ORIENTARE

REGULAMENTUL ARBITRILOR

CUPRINS

1. Colegiul Central al Arbitrilor
2. Comisia arbitrilor din Asociațiile județene și a Municipiului București
3. Comisia de concurs:
 - 3.1 Componenta și sarcinile
 - 3.2. Comitetul de organizare
 - 3.3 Timpul minim necesar pentru trasare, control, cartare/reambulare.
4. Arbitrul
 - 4.1. Arbitrul de orientare
 - 4.2. Clasificarea arbitrilor
 - 4.3. Instruirea, reatestarea și promovarea arbitrilor
 - 4.3.1 Cunoștințele necesare arbitrilor de orientare
 - 4.3.2 Condițiile prezentării la examenul de categorie
 - 4.3.3 Dreptul de acordare a categoriei
 - 4.3.4 Valabilitatea categoriei obținute. Reatestarea.
 - 4.4. Îndatoririle arbitrilor
 - 4.5. Drepturile arbitrilor
 - 4.6. Măsuri disciplinare
5. (Anexă) Sarcinile și atribuțiile arbitrilor la pregătirea, desfășurarea și încheierea concursurilor de orientare (din Regulamentul Concursurilor de Orientare)
6. (Anexa) Formulare:
 - fișa de activitate a arbitrilor
 - raportul arbitrilor de control
 - raport de concurs
 - proces verbal de examinare
7. (Anexă) Bibliografia examenelor de categorie

1. Colegiul Arbitrilor

Colegiul central al arbitrilor își desfășoară activitatea pe baza Statutului F.R.O. și a regulamentul propriu aprobat de Consiliul Director, având următoarele atribuții:

- a) Îndrumă activitatea resortului de arbitri din cadrul Asociațiilor Județene și a Municipiului București dacă acestea au fost constituite.
- b) Îndrumă activitatea grupurilor de arbitrii din județele fără Asociații județene.
- c) Ține evidența arbitrilor naționali, de categoria a-I-a și a-II-a în activitate.
- d) Aprobă sau organizează cursuri de pregătire ale arbitrilor, elaborează tematici pentru acestea.
- e) Acordă prin examen categoria a-I-a de arbitru și propune Consiliului Director acordarea titlului de arbitru național.
- f) Acordă pentru arbitrii de categoria a-I-a și a II-a atestarea de arbitru trasator și arbitru de control.
- g) Organizează seminariile sau cursuri de perfecționare a cunoștințelor, în vederea examenelor de categorii, atestare sau reatestare a arbitrilor.
- h) Alcătuieste lista controlorilor naționali și o supune spre aprobare Consiliului Director.
- i) Verifică și validează rezultatele examenului pentru categoria a II-a de arbitru.
- j) Propune Consiliului Director, la solicitarea prealabilă a acestuia, comisiile de concurs pentru Finalele Campionatelor Naționale și alte competiții de orientare organizate de F.R.O.
- k) Confirmă arbitrii principali din comisiile de concurs ale etapelor Campionatului Național. (ECN) și ale concursurilor internaționale organizate de asociațiile județene sau de Municipiul București. Propune arbitrii observatori federali pentru aceste competiții.
- l) Întocmește anual lista lotului de arbitrii care pot face parte din comisiile de concurs ale finalelor de campionat și ale concursurilor internaționale organizate de F.R.O. ca arbitru trasator sau de control.

- m) Participă - prin delegat - la rezolvarea de către Comisia de Educație și Disciplină a problemelor deosebite de contestații sau de apel, apărute la competițiile organizate de F.R.O. și care vizează activitatea arbitrilor desemnați de Colegiul Central al Arbitrilor.
- n) Propune Comisiei de Educație și Disciplină sau Consiliului Director anchetarea și sancționarea arbitrilor care au săvârșit abateri grave la competițiile organizate de F.R.O.
- o) Întocmește la sfârșitul fiecărui an un raport de activitate al arbitrilor din evidența sa;
- p) Numește lectorii și comisiile de examinare la cursurile de arbitrii organizate pe parcurs; controlează modul de desfășurare a acestora;

2. Comisia arbitrilor din asociațiile județene și a Municipiului București

- 2.1. Activitatea teritorială de arbitraj în sportul de orientare este îndrumată și supravegheată de resorturile de arbitrii care funcționează în compunerea comisiilor tehnice din asociațiile județene de orientare sau A.M.B.de O.
- 2.2. Resortul de arbitrii va fi format dintr-un președinte și 2-4 membri. Persoanele numite trebuie să aibă domiciliul în localitatea de reședință.
- 2.3. În municipiile sau orașele cu mai puțin de 10 arbitri, nu se va constitui resort de arbitri, activitatea acestuia va fi îndrumată și controlată direct de resortul de arbitri din comisia tehnică de orientare a subcomisiilor județene de orientare, care vor numi ca responsabil al grupului de arbitri pe acela din grup care are mai multă experiență și capacitate organizatorică.
- 2.4. Atribuțiile comisiei de arbitri sunt următoarele:
 - organizează, îndrumă, controlează și răspunde de activitatea tuturor arbitrilor din raza teritorială respectivă;
 - se preocupă de formarea de noi cadre de arbitri; comunică Colegiului Central al Arbitrilor eventualele mutații intervenite în situația arbitrilor naționali și de categoria a- I-a trasatori din raza teritorială respectivă;
 - sub îndrumarea Colegiului Central al Arbitrilor organizează concursuri pentru promovarea arbitrilor în categoria a-II-a cu atribuții de trasare și avansează propuneri pentru radierea arbitrilor;
 - delegă arbitrii de trasare, respectiv de control, la concursurile organizate de Asociația județeană/ municipală de orientare, iar în cazul concursurilor din calendarul F.R.O., trimite propunerea spre ratificare Colegiului Central al Arbitrilor;
 - înaintează Colegiului Central al Arbitrilor la cererea acestuia, lista cu arbitrii sau sportivii propuși pentru promovare pentru categoria a-I-a;
 - organizează seminarii sau cursuri de perfecționare a cunoștințelor, în vederea examenelor de categorii sau a reatestării arbitrilor.
 - întocmește la sfârșitul fiecărui an un raport de activitate al arbitrilor din evidența sa;
 - numește lectorii și comisiile de examinare la cursurile de arbitrii organizate pe parcurs, controlează modul de desfășurare a acestora;
- 2.5. Membrii comisiei de arbitrii se întrunesc ori de câte ori este necesar pentru îndeplinirea în bune condiții a atribuțiilor.
- 2.6. Comisia de Arbitri întocmește ca documente oficiale de evidență, următoarele:
 - registrul cu procese verbale de desfășurare a ședințelor
 - registrul cu evidența arbitrilor și a activității acestora (Fișa de activitate - vezi anexa)

3. Comisia de concurs

- 3.1. Componenta și sarcinile comisiei de concurs
Orice concurs de orientare este organizat de către o comisie de concurs, compusă din persoane calificate (arbitri de orientare) și alte persoane.

Componenta comisiei de concurs este următoarea :

- președinte de onoare (dacă este cazul);
- președintele comisiei de concurs;
- vicepreședinte (poate să fie unul sau mai mulți) ;
- director tehnic.
- arbitrii trasatori;
- arbitrii de control;
- secretarul tehnic;
- medicul;
- responsabilul administrativ-organizatoric (dacă este cazul);
- Șeful dispozitivului de plecare;
- Șeful dispozitivului de sosire;
- arbitrii cu însărcinări speciale.
- arbitrii verificatori - numărul lor va fi în funcție de numărul de trasee pe care se desfășoară concursul simultan, pentru a asigura un calcul rapid al timpului sportivilor și o verificare minuțioasă a posturilor de control atinse de aceștia;

- arbitrii cu însărcinări speciale - în număr suficient și în locuri bine stabilite, pentru a îndeplini misiunile încredințate de președinte.

Lista arbitrilor necesari (ca număr de arbitrii pe fiecare funcție) se întocmește de către președinte, în urma consultării arbitrilor trasatori și este confirmată de arbitrul de control-delegat (sau de controlorul național). Odată constituită și aprobată, comisia de concurs se ocupă de buna organizare a concursului respectiv în toate etapele (pregătirea, desfășurarea, încheierea) și sub toate aspectele (tehnic, organizatoric, administrativ, propagandistic etc.)

3.2. Numărul minim de arbitrii necesar la un concurs pentru o etapă (cu plecare și sosire comună pentru toate categoriile):

Funcția	Nr.
Președinte	1
Vicepreședinte și/sau Director Tehnic	1-2
Arbitrii trasatori	1-2
Arbitrii control (din care 1 controlor național-dacă este cazul)	2
Secretar tehnic	1
Responsabil administrativ.organizatoric	1
Șef dispozitiv plecare	1
Arbitru cronometror plecare	1
Șef dispozitiv sosire	1
Arbitru cronometror sosire	1
Arbitru înregistrator sosire	1
Arbitrii verificatori fișe de control	2-4
Arbitrii ridicători fișe de control, hărți, nr.piept	2
Medic	1

Arbitrii posturi și arbitrii cu însărcinări speciale la aprecierea comisiei

Arbitrii cartatori : se stabilește numărul lor în funcție de mărimea și complexitatea zonei de concurs.Sunt incluși în comisia de concurs dacă sunt necesare acțiuni de reambulare și cartare a zonei, ce nu au făcut obiectul unui contract separat între aceștia și organizator.

3.3 Timpii necesari trasarii, controlului și cartării pentru un concurs de lungă distanță, o etapă, toate categoriile

Trasare

Stabilire loc plecare- sosire , zone de protecție.....	1-2zile;
Trasare M/F Elita(21).....	2zile;
Trasare open, M/F 10;12;14.....	1zi;
Trasare M/F 16;18;20;35;40	2zile;
Trasare M/F 45 – 70.....	1 zi;

Control

Verificare loc plecare- sosire, zone de protecție.....	1-2zile
Control M/F 21	1,5 zile
Control Open,M/F 10;12;14;	0,5 zile
Control M/F 16;18;20;35;40- 70;	1-2zile

Cartare/reambulare

Zonă de șes cu densitate medie de repere 8-10 zile/Km² cartare și 4-5zile/Km² reambulare

Zonă de deal cu densitate medie 10-12 zile/Km²cartare și 5-6 zile/Km²reambulare

Zonă de deal cu complexitate mare sau munte medie 14-15 zile/Km² cartare și

7-8 zile/Km² reambulare.

Introducere hartă în calculator (OCAD) 1-2 zile/Km²

NOTA. Controlul hărții se va face înainte de tipărirea acesteia de către arbitrul trasator sau arbitrul de control.

4. Arbitrul

4.1. **Arbitrul de orientare** este o persoană oficială, calificată, care participă la organizarea și desfășurarea concursurilor de orientare. El veghează ca, atât în timpul pregătirii cât și în timpul desfășurării concursurilor de orientare, să fie respectate prevederile regulamentului

concursurilor de orientare și semnalizează abaterile disciplinare și încălcările regulilor de concurs.

4.1.1. Participarea arbitrilor la competiții se face pe propria răspundere și este posibilă numai dacă aceștia sunt apti de efort, din punct de vedere medical, și-au achitat taxa anuală către FRO și au încheiat o asigurare de accidente valabilă pentru perioada respectivă.

4.1.2. Calitatea de arbitru poate fi obținută de orice cetățean al țării noastre, care îndeplinește următoarele condiții:

- să aibă 18 ani împliniți;
- să se bucure de drepturi civile;
- să fie apt din punct de vedere medical;
- să fie absolvent al unei școli generale sau similare ;

4.2. Clasificarea arbitrilor este următoarea:

a) In funcție de capacitatea tehnică obținută:

- **arbitru de categoria a III-a**

- **arbitru de categoria a II-a** cu atestare de:

- arbitru trasator;

- **arbitru de categoria a I-a** cu atestare de:

1. arbitru trasator;
2. arbitru de control;
3. arbitru cartator;
4. arbitru controlor național;

- **arbitru național;**

- **arbitru internațional: IOF adviser (Controlor IOF)**

b) In funcție de atribuțiile care li se pot încredința:

- **arbitru principal:**

președinte de concurs

director tehnic

vicepreședinte

arbitru cartator

arbitru de control;

controlor național (dacă este cazul):

arbitru trasator;

arbitru responsabil administrativ (director administrativ);

arbitru secretar tehnic;

arbitru șef de stație plecare;

arbitru șef de stație sosire;

arbitru șef grupă de informatică,;

arbitru de instalare posturi:

- **arbitru secundar:**

arbitru cronometror (plecare, sosire);

arbitru înregistrator;

arbitru calculator, verificator,

arbitru de post;

arbitru de demontare posturi;

persoane cu însărcinări speciale (afișare, distribuire, dirijare, relații cu publicul, etc.) pentru care nu este necesară obținerea unor categorii de arbitru de orientare.

Sarcinile arbitrilor în timpul pregătirii și desfășurării concursurilor de orientare sunt cuprinse în Regulamentul Concursurilor de Orientare;

4.3. Instruirea, reatestarea și promovarea arbitrilor:

Categoria a III-a de arbitru de orientare și promovarea într-o categorie superioară se obține pe baza unui examen de categorie în condițiile prevăzute în prezentul regulament și în concordanță cu nivelul cunoștințelor necesare pentru fiecare categorie (Bibliografia examenelor este cuprinsă în anexă).

4.3.1. **Cunoștințele necesare arbitrilor**

Arbitru categoria a III-a:

a) cunoștințe generale despre orientare:

- definiția sportului, tipuri de competiții;

- categoriile de vârstă;
- structura organizatorică a FRO (comisii și colegii centrale, asociații județene, sistemul competițional);
- concursul de orientare: notiuni generale despre harta de orientare (scară, semnele convenționale uzual
- traseul de concurs (din ce se compune);
- desenarea traseelor pe hartă;
- b) cunoștințe legate de arbitraj:
 - dispozitivul de plecare și sosire (forma, funcțiile arbitrilor)
 - calculul rezultatelor, întocmirea clasamentului;
- b) cunoașterea Regulamentului Colegiului Central al Arbitrilor.

Arbitru categoria a II-a

Toate cunoștințele de la categoria a III-a și următoarele:

- a) tehnicile de orientare;
- b) citirea hărții (deplasare cu harta);
- c) cunoștințe de trasare (traseele începătorilor și categoriilor de 12-14 ani);
- d) toate cunoștințele legate de montarea posturilor de control (din Regulamentul Concursurilor de Orientare);
- e) descrierea de posturi
- f) cunoștințe generale despre Standardul internațional al hărților de orientare (ISOM).
- g) noțiuni generale de protecția mediului.

Arbitru categoria a I-a

Toate cunoștințele de la categoria a II-a și următoarele:

- a) cunoașterea principiilor de trasare pentru toate categoriile și tipurile de concurs;
- b) cunoașterea reglementărilor privind organizarea și desfășurarea concursurilor din calendarul competițional FRO;
- c) cunoașterea reglementărilor privind problemele de litigii ce pot apare în competiții și modul de rezolvare a acestora (condiții de participare, contestații, juriu de concurs, comisia de apel etc.);
- d) tehnici de trasare în funcție de timpul câștigător.
- e) tehnici de trasare pentru protecția mediului
- f) cunoștințe generale despre OCAD,
- g) cunoștințe generale despre programele recomandate de IOF pentru realizarea descrierii de posturi și a traseelor pe calculator.
- h) cunoașterea Regulamentului Concursurilor de Orientare.

Cunoștințele de la pct.d),e),f), g) și h) sunt obligatorii pentru atestarea de trasator, cartator, arbitru de control.

Condițiile prezentării la examenul de categorie:

4.3.2.1. Pentru categoria a- III-a este necesară îndeplinirea cel puțin a uneia din condițiile de mai jos:

- a) participarea la un curs de pregătire-instruire organizat la nivel local de către specialiștii asociației județene sau municipale și participarea la 2 concursuri pe traseul de open
- b) efectuarea unui studiu individual privind tematica cursului de pregătire-instruire de la punctul a) și participarea la 2 concursuri pe traseul de open
- c) - să fie sportiv de categoria a-II-a:

4.3.2.2. Pentru obținerea categoriei a II-a este necesară îndeplinirea tuturor condițiilor de mai jos:

- a) sa fie arbitru categoria a III-a cu un stagiu de minim 1 an;
- b) participarea în perioada de stagiu ca arbitru de categoria a III-a la minim 3 concursuri locale sau din calendarul competițional al FRO (Cupe intejudețene, Campionat județean, Finală de Campionat Național, etc.);
- c) proiectarea traseului, desfășurarea și întocmirea dosarului unui concurs local de inițiere.
- d) Participarea, pe traseul corespunzător vârstei sale, la 2 concursuri de orientare.

Notă: sportivii de categoria a I-a se pot prezenta la concursul de categorie îndeplinind numai condițiile de la punctul c).

4.3.2.3 Pentru obținerea categoriei a I-a este necesară îndeplinirea tuturor cerințelor de mai jos:

- a) să fie arbitru de categoria a II-a cu un stagiu de minim 2 ani;
- b) participarea în timpul stagiului în echipa tehnică a comisiei de organizare a minim 3 concursuri din calendarul competițional al FRO din care la minim 2 , pe unul din posturile șef dispozitiv plecare sau sosire; președinte sau trasator
- c) proiectarea traseelor unui concurs interjudețean (fictiv sau real) cu toată documentația aferentă (dosarul concursului cu: anunțare regulament, poligonul posturilor, datele

tehnice ale traseelor, marcajele, schița dispozitivelor de plecare-sosire cu amplasarea arbitrilor, descrierea posturilor cu simboluri IOF):

d) participarea, ca sportiv , la 2 concursuri interjudețene

Notă: sportivii de categoria a I-a cu vechime de minim 3 ani se pot prezenta la concursul de categorie, cu reducere de stagiul de arbitru categoria a II-a cu 1 an, respectând numai punctul c).

Sportivii Maestri ai Sportului se pot prezenta la examenul de categorie numai cu respectarea pct. c) și d).

Se va acorda categoria de arbitru dacă la examenul respectiv se realizeaza :

-pt, cat,III - 60% din punctajul maxim;

-pt, cat, II - 70% din maxim;

-pt cat. I - 75% din maxim ;

4.3.3. Dreptul de acordare a categoriei de arbitru

4.3.3.1 Categoriile de arbitru III și II se acordă de către Asociațiile județene respectiv Asociația Municipiului București de Orientare sau de comisia locală de examinare desemnată de Colegiul Central al Arbitrilor, pe baza rezultatelor obținute de candidații la examenul de categorie, cu respectarea condițiilor de la capitolul 4.3.2.

Organizatorul examenului de categorie va pune la dispoziția candidaților tematica examenului în timp util sau va organiza un curs de pregătire.

Comisia de examinare se compune din: șeful comisiei și 2 arbitrii cu experiența, din care minim un arbitru de categoria a I-a cu atestat de controlor. Rezultatul examenului se va consemna într-un proces verbal de examinare semnat de toți membrii comisiei.

Pentru arbitrii de categoria a II-a copia procesului verbal și a fișei de activitate a candidaților se va trimite la FRO în termen de 20 de zile.

Candidații nereușiți au dreptul la contestație în termen de o săptămână de la susținerea examenului la forul organizator. În cazul unei contestații întemeiate, organizatorul va dispune reexaminarea în termen de o săptămână cu o altă comisie, sau va cere delegarea unui examinator din partea Colegiului Central al Arbitrilor.

Existența și rezolvarea contestațiilor trebuie trecute ulterior în procesul verbal al examenului și semnat de președintele acestuia.

4.3.3.2. **Categoria a I-a** se acordă de către Colegiul Central al Arbitrilor pe baza examinării candidaților propuși de asociațiile județene și a municipiului București, asociațiile sportive din județele unde nu s-au înființat Asociații Județene. Propunerile scrise vor fi însoțite de copia listei de activitate și de dosarul prevăzut la punctul c).

4.3.2.3. Candidații nereușiți au dreptul de contestație la FRO în termen de o săptămână de la data comunicării rezultatelor. Rezolvarea contestației va avea loc cu ocazia primei ședințe a Consiliului Director.

4.3.3.3. **Titlul de arbitru național** se acordă de către Consiliul Director la propunerea Colegiului Central al Arbitrilor pentru activitatea deosebită a arbitrilor de categoria a I-a, după minim 5 ani de activitate în funcții tehnice la concursuri internaționale sau finale de campionat național.

4.3.3.4. **Atestarea categoriilor de arbitru : trasator ,cartator și/ sau de control** se face de către Colegiul Central al Arbitrilor din rândurile arbitrilor de categoria a I a, în urma unui examen care să cuprindă cerințele prezentate la cap 4.3.1 Categoria a I a pct. : d) ;e) ;f) ;g).

4.3.3.5. **Atestarea Arbitrilor Controlori Naționali.**

Colegiul Central al Arbitrilor va alcătui din rândurile arbitrilor de control cu o experiență de minim 2 ani, lista Arbitrilor Controlori Naționali . Atestările se aprobă de Consiliul Director.La solicitarea expresă a Comisiei de Competiții și Clasificări , un arbitru de control poate obține atestarea de Controlor Național fără stagiul de 2 ani ca arbitru de control.

4.3.4. Valabilitatea categoriei obținute . Reatestarea arbitrilor

Valabilitatea categoriilor:

-a III-a - 5 ani;

-a II-a - 4 ani;

-a I-a - 3 ani;

-Atestarea de arbitru trasator, de control și/sau controlor național are valabilitate de 3ani

-Titlul de arbitru național are valabilitate nelimitată.

În perioada de valabilitate, arbitrul poate să se prezinte la examen pentru promovare într-o categorie superioară cu respectarea condițiilor de la capitolul 4.3.2..

În cazul în care, nu a avut loc promovarea, la expirarea perioadei de valabilitate este necesară reatestarea arbitrului.

Reatestarea se poate obține în 2 moduri:

A) Completarea și transmiterea către Colegiul Central al Arbitrilor unui formular din care sa rezulte activitatea de arbitru , cea de concurent și cursurile de perfecționare la care a luat parte.Condițiile minimale pentru reatestarea în categorie sunt următoarele:

B) - CATEGORIA a III a

- Participarea ca arbitru în ultimii 3 ani la organizarea a cel puțin 3 concursuri locale și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri pe traseele de Open.

- CATEGORIA a II a

- Participarea ca arbitru în ultimii 3 ani la organizarea a cel puțin 5 concursuri, din care cel puțin 2 interjudețene și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri pe traseele de Open.
 - **Pentru Trasator categ a II a**, aceleași condiții ca mai sus, dar și participarea ca trasator în organizarea a cel puțin 3 concursuri, din care cel puțin 1 interjudețean și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din care 2 interjudețene pe traseele corespunzătoare vârstei arbitrului
- **CATEGORIA a I a**
- Participarea ca arbitru în ultimii 3 ani la organizarea a cel puțin 6 concursuri din care cel puțin 3 interjudețene și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din calendarul FRO, pe traseele de Open.

TRASĂTOR

- aceleași condiții ca mai sus, dar participarea ca trasator în organizarea a cel puțin 3 concursuri interjudețene și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din calendarul FRO, pe traseele corespunzătoare vârstei. Trasarea la o etapă de FCN sau concurs internațional (WRE) echivalează cu 2 interjudețene. Trasarea la 2 concursuri locale echivalează cu 1 concurs interjudețean.

ARBITRU DE CONTROL

- condițiile de la Categoria a I a, dar participarea ca arbitru de control în organizarea a cel puțin 3 concursuri interjudețene și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din calendarul FRO, pe traseele corespunzătoare vârstei. Controlul la o etapă de ECN sau concurs internațional (WRE) echivalează cu 2 interjudețene. Controlul la 2 concursuri locale echivalează cu 1 concurs interjudețean.

CONTROLOR NAȚIONAL

- Participarea ca trasator, arbitru de control sau Controlor Național, în ultimii 3 ani la organizarea a cel puțin 6 concursuri din calendarul FRO, din care cel puțin 3 FCN și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din calendarul FRO, pe traseele corespunzătoare vârstei. Echivalări: 1WRE = 1 FCN; 2 ECN=1 FCN; 4interjudețene = 1 FCN.

ARBITRU CARTATOR

- Participarea ca trasator, arbitru de control sau Controlor Național în ultimii 3 ani la controlarea a cel puțin 3 hărți de concurs pentru concursuri din calendarul FRO, reambularea sau cartarea în aceeași perioadă a cel puțin 4 Km² de hartă și participarea în ultimii 2 ani la 4 concursuri din calendarul FRO, pe traseele corespunzătoare vârstei. Echivalări: 1Km² cartare = 2Km² reambulare = 1 control hartă. Se poate echivala numai controlul de hartă.

B) Examen de categorie sau atestare a calității de trasator, control sau cartator

4.4. Indatoririle arbitrilor

- 4.4.1. Orice arbitru de orientare este obligat să activeze în asociația sportivă, clubul, orașul, județul, Municipiul București în care este în evidență, pe baza delegărilor și sarcinilor primite.
- 4.4.2. La orice competiție la care are o atribuție arbitru va avea asupra sa carnetul de arbitru cu viza anuală la zi, ecusonul de arbitru, echipamentul necesar, indicat de regulamentul concursului respectiv.
- 4.4.3. În funcție de importanța concursurilor și de calificarea arbitrilor, aceștia pot avea diferite atribuții în concurs.
- 4.4.4. Pentru lipsa de activitate nemotivată, timp de 2 ani calendaristici consecutivi, arbitru va fi suspendat. Redobândirea intrării în activitate, în categoria avută anterior, se poate realiza printr-un nou examen.
- 4.4.5. Carnetele de arbitru vor trebui vizate anual în cursul lunii ianuarie. Carnetele arbitrilor se vor viza de către FRO.
- 4.4.6. Orice suspendare mai mare de 3 luni, atrage după sine pierderea dreptului de promovare în anul în curs.
- 4.4.7. Orice suspendare a unui arbitru pe o perioadă mai mare de un an (inclusiv), atrage după sine retrogradarea la categoria inferioară.
- 4.4.8. În cazul în care, din anumite considerente, un arbitru nu poate activa o anumită perioadă de timp, el este obligat să anunțe în scris comisia de arbitrii din care face parte, motivație care determină indisponibilitatea sa.
- 4.4.9. Colegiul Central al Arbitrilor are latitudinea de a menține categoria de clasificare obținută de un arbitru, dacă acesta își intrerupe activitatea în condiții deosebite.

4.5. Drepturile arbitrilor

4.5.1. Arbitrul de categoria a III-a are dreptul de a ocupa orice funcție de arbitru secundar la toate competițiile interne inclusiv finale de campionat național sau concursuri internaționale. Sub îndrumarea arbitrilor trasatori, poate să deseneze traseele de concurs pe hărți.

4.5.2. Arbitrul de categoria a II-a. Pe lângă drepturile cumulate la articolul 4.5.1., arbitrul de categoria a II-a poate ocupa la concursurile locale, județene sau interjudețene, nenominalizate de FRO, orice funcție de arbitru principal, cu excepția arbitrilor de control. La ECN-uri, FCN-uri, se poate ocupa de trasarea traseelor categoriilor de 12-14 ani. În acest caz, numai sub supravegherea arbitrilor trasatori sau de control al celorlalte categorii.

4.5.3. **Arbitrul de categoria a I-a și arbitrul național activ, cu atestarea de controlor**, au dreptul de a ocupa orice funcție la orice competiție internă. Pentru ocuparea funcției de arbitru de control la Finalele Campionatelor Naționale sau la competițiile internaționale organizate de FRO, este necesară atestarea de **Controlor Național**. Suportarea cheltuielilor legate de activitatea **Controlorului Național** vor fi specificate anual în precizările la sistemul competițional, deși preferabil ar fi să fie suportate de către F.R.O.

4.5.4. **Arbitrul trasator categ a I a sau arbitrul de control** are dreptul și obligația de a verifica calitatea hărții înainte de editare sau în curs de elaborare. Cheltuielile legate de această activitate vor fi suportate de organizator. Are dreptul și obligația de a acorda calificativul convenit lucrării de cartare verificată și dacă este cazul, interzicerea tipăririi sau folosirii hărții tipărite la concursurile de importanță națională.

4.5.5. **Controlorul național** are dreptul și obligația să anunțe FRO cu cel puțin 14 zile înaintea datei de desfășurare a unei competiții majore (concurs internațional, Campionat național, sau Cupa României) dacă sunt îndeplinite toate condițiile ca acea competiție să se desfășoare în bune condiții. Cu această ocazie poate propune amânarea sau anularea concursului. El poate să propună președintelui concursului - în cazuri excepționale și de forță majoră - oprirea sau anularea competiției.

4.6. Măsuri disciplinare

4.6.1. Nerespectarea de către arbitrii a prevederilor prezentului regulament constituie o abatere disciplinară și va fi analizată de comisiile de disciplină pentru stabilirea măsurilor corespunzătoare. Măsurile disciplinare și sancțiunile date vor fi înaintate spre luare la cunoștință atât de cel sancționat cât și de organul ierarhic superior, care le va confirma sau infirma.

4.6.2. Sancțiunile care se pot aplica arbitrilor sunt următoarele:

- a) avertisment;
- b) mustrare;
- c) suspendare pe o perioadă limitată;
- d) retrogradare;
- e) radiere.

4.6.3. Arbitrul de control va consemna în raportul său orice abatere comisă de un membru al corpului de arbitrii în concursul respectiv, abatere care consideră că va trebui analizată de comisia de disciplină din județ sau municipiul București.

4.6.4. Abaterile comise de arbitrii în cadrul concursurilor organizate direct de FRO, vor fi analizate de Comisia de Educație și Disciplină a FRO, care va aplica și măsurile disciplinare corespunzătoare

4.6.5. Arbitrul care fără un motiv justificat nu se prezintă la un concurs la care a fost delegat și la care a confirmat participarea, se va sancționa cu:

- a) mustrare la prima abatere;
- b) 1-3 luni suspendare, la a doua abatere;
- c) 3-6 luni suspendare la a treia abatere;
- d) retrogradare în caz de recidivă.

4.6.6. Arbitrul care va da dovadă de necunoașterea sau greșita aplicare a regulamentului de desfășurare a concursurilor de orientare, a regulamenului concursului respectiv, care nu va observa sau va trece cu vederea abateri în legătură cu aceste regulamente, se va sancționa cu:

- a) avertisment la prima abatere;
- b) mustrare la a doua abatere;
- c) cu 1-6 luni suspendare la a treia abatere;
- d) retrogradare la a patra abatere;

4.6.7. Arbitrul de control care nu va înainta raportul la termen, comisiei care l-a delegat, se va sancționa cu:

- a) avertisment la prima abatere
- b) mustrare la a doua abatere;
- c) cu 1-3 luni suspendare la a treia abatere;

4.6.8. Arbitrul care va avea o comportare și o ținută necorespunzătoare în timpul concursului în relațiile cu publicul, cu sportivii, cu antrenorii sau conducătorii, se va sancționa cu:

- a) avertisment la prima abatere
b) 1-3 luni suspendare la a doua abatere;
c) 3-6 luni suspendare la a treia abatere:
- 4.6.9.Arbitrul care nu completează exact raportul de arbitraj sau îl înaintează incomplet se va sancționa cu:
a) avertisment la prima abatere;
b) 1 luna suspendare la a doua abatere;
c) 3 luni suspendare la a treia abatere;
- 4.6.10.Arbitrul care se dovedește că a introdus în mod deliberat date, nereale în raportul de desfășurare al concursului se va sancționa cu:
a) 3-6 luni suspendare la prima abatere;
b) 6-12 luni suspendare la a doua abatere;
c) radierea la a treia abatere;
- 4.6.11.Arbitrul care va părăsi postul său înainte de îndeplinirea integrală a atribuțiilor ce îi revin se va sancționa cu:
a) mustrare la prima abatere;
b)1-3 luni suspendare la a doua abatere;
c) 3-6 luni suspendare la a treia abatere.
- 4.6.12.Arbitrii care se fac vinovați de abateri grave , incompatibile cu etica sportivă vor fi excluși din Colegiul Central al Arbitrilor fără drept de a mai reveni.
- 4.6.13.Radierea unui arbitru de categoria a I a , ca și retrogradarea într-o categorie inferioară, nu se poate face decât cu aprobarea Consiliului Director și va intra în vigoare numai după confirmarea FRO. Colegiul local de arbitri va face propuneri bine documentate și justificate în acest sens.
- 4.6.14.Asupra deciziilor de sancționare, cu excepția radierii, se poate face apel la organul ierarhic superior, în termen de 2 săptămâni de la comunicarea sancțiunii.Până la rezolvarea apelului sancțiunea aplicată rămâne valabilă. Ea se va aplica din momentul pronunțării și nu de la data comiterii abaterii.

ANEXA:

1.Bibliografia examenelor de categorie:

- Regulamentul Concursurilor de Orientare ed.2003
- Regulamentul Arbitrilor ed.2003
- Ghidul trasatorului ed.FRO 2003
 - Precizari privind sistemul competitionel
Statutul Federației Române de Orientare
Principii IOF pentru proiectarea traseelor de orientare (pentru trasatorii concursurilor internaționale)

2.Formulare:

- Raportul arbitrului de control delegat
- Raport de concurs
- Fișa de activitate a arbitrului
- Proces verbal de examinare

Prezentul Regulament intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2003.